

A szaktárgyi tanítási gyakorlat az új OTAK-ban, valamint az RTAK-ban a 2022-ben felvételt nyert hallgatók számára az ELTE-n

Az új típusú tanárképzést részletesen szabályozó rendeletek, közöttük a KKK 2021. december 29-én jelentek meg. Az új típusú gyakorlatok szabályozásáról szakmai kérdésekben az ELTE-n elsősorban a Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács (= PPT), finanszírozási kérdésekben a Pedagógusképzés Egyeztető Testülete (= PET) dönt. A szabályozással kapcsolatos anyagokat a Gyakorlatok munkacsoport készíti elő, amelynek tagjai a TKK vezetője, a BDPK képviselője, kari delegáltak, közöttük szakmódszertanos oktatók, továbbá gyakorlóiskolai és hallgatói képviselő.

A Gyakorlatok munkacsoport vezetője: Antalné Szabó Ágnes (TKK). Tagjai: Bakó Balázs (BDPK, Szombathely), Bernát Péter (IK), Horváth Erzsébet (TTK), Láng György (Köznevelési Bizottság), Lőrincz Péter (EHÖK), Major Éva (BTK), Pataky Gabriella (TÓK), Szivák Judit (PPK).

A 2022-től induló osztatlan tanárképzés (= OTAK) egységesen 10 féléves, és felkészíti a hallgatókat mind az általános iskolai, mind a középiskolai tanári pályára. A rövid ciklusú tanári mesterképzésben (= RTAK) 2022-től különböző típusú képzések indulnak. Minden képzéstípusban változik a gyakorlatok a rendszere.

I. A szaktárgyi tanítási gyakorlat helye az új OTAK-ban 2022-től

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

1. táblázat: A gyakorlatok típusai a kétszakos OTAK-ban 2022-től

Gyakorlat típusa	Félév	Kredit	Szakmai felelős (tárgyfelelős)	Gyakorlatszervező	Gyakorlóhely
Pályaszocializációs gyakorlat 1.	2.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 2.	3.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Pályaszocializációs gyakorlat 3.	4.	2	PPK	TKK, BDPK	partneriskolák
Csoportos tanítási gyakorlat 1.	6/7.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Csoportos tanítási gyakorlat 2.	6/7.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 1.	8/9.	3	az egyik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Szaktárgyi tanítási gyakorlat 2.	8/9.	3	a másik szakot gondozó intézet	TKK, BDPK	gyakorlóiskola, szükség szerint partneriskola
Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat	10.	18	TKK	TKK, BDPK	partneriskola

A természettudomány-környezettan szakos egyszakos tanárképzésben egy szakon teljesíti a hallgató a két tanítási gyakorlatot és a két szaktárgyi tanítási gyakorlatot külön félévekben. Szombathelyen a BDPK egyeztet a tanszékekkel a meghirdetésről.

II. A szaktárgyi tanítási gyakorlat helye az RTAK-ban 2022-től

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

Az RTAK-ban a KKK és az ehhez igazodó mintatanterv szerint különböző típusú gyakorlatok vannak (2. táblázat).

2. táblázat: A gyakorlatok típusai az RTAK-ban

Gyakorlat típusa	4 féléves, újabb tanárszak	4 féléves, alapszakra épülő	4 féléves, tanítóira épülő	2 féléves, nem tanári mesterszakra épülő	2 féléves szintemelő	2 féléves szaktanári
Pályaszocializációs gyakorlat	–	8 kredit 1. félév	–	–	–	–
Csoportos tanítási gyakorlat	–	6 kredit 2. félév	–	–	–	–
Szaktárgyi tanítási gyakorlat	3 kredit 4. félév	6 kredit 3. félév	2 kredit 3. félév	2 kredit 2. félév	3 kredit 2. félév	–
Összefüggő egyéni iskolai gyakorlat	–	18 kredit 4. félév	18 kredit 4. félév	18 kredit 2. félév	–	–

III. A szaktárgyi tanítási gyakorlat leírása

Elfogadva: Pedagógusképzési és Pedagógus-továbbképzési Tanács 2022. március 11.

A szaktárgyi tanítási gyakorlat célja a KKK alapján: A hallgatók felkészítése a tanulási folyamatok önálló irányítására, a szaktárgy önálló tanítására, szaktárgyi felzárkóztató és tehetséggondozó foglalkozások tartására; tapasztalatszerzés a tanulók nevelésével-oktatásával, a szaktárgyi tanórai és szaktárgyi tanórán kívüli tevékenységekkel kapcsolatban.

A szaktárgyi tanítási gyakorlat kreditértéke: A 3. táblázat mutatja a különböző típusú képzésekben a gyakorlat kreditszámát.

A szaktárgyi tanítási gyakorlat időtartama: A gyakorlat féléves kontaktóraszámja változik a képzés típusától függően, ezt a 3. táblázat foglalja össze. A szaktárgyi tanítási gyakorlati kurzus keretében nem lesz egyetemen szervezett tevékenység.

A szaktárgyi tanítási gyakorlat féléve az OTAK-ban: A hallgató az OTAK-ban szakonként külön félévben végez egy-egy 3 kreditű szaktárgyi tanítási gyakorlatot, ez a mintatanterv szerint a 8. és a 9. félév. A hallgató választja ki jelentkezéskor, hogy melyik szakján melyik félévben szeretné végezni a gyakorlatot, ettől eltérni a PPT által meghatározott esetekben lehet.

A szaktárgyi tanítási gyakorlat féléve az RTAK-ban: A mintatantervben megadott félév.

A hallgatói tevékenység típusai a szaktárgyi tanítási gyakorlaton: Az iskolában szaktárgyi órák, foglalkozások hospitálása, szaktárgyi órák és szaktárgyi felzárkóztató/tehetséggondozó foglalkozások tartása, a felkészülést támogató konzultáció a vezetőtanárral, elemzés, értékelés. A Neptunban megadott kontaktóraszám az iskolai tevékenységek összes óraszámát jelenti az egyéni felkészülés nélkül (3. táblázat).

A szaktárgyi tanítási gyakorlat meghirdetése a Neptunban: A szakot gondozó intézet/tanszék a 3. sz. táblázatban megadott kontaktóraszámú gyakorlati kurzus(ok)ot hirdeti meg a szakmódszertan oktatójához kapcsolva. Az RTAK-ban meghirdetett gyakorlati kurzusok óraszámát a 3. táblázat mutatja.

3. táblázat: A szaktárgyi tanítási gyakorlat változatai az új OTAK-ban és az RTAK-ban

Képzés típusa	Munkarend	Kredit	A kurzus féléves óraszáma a Neptunban	A gyakorlat teljesítéséhez szükséges hetek száma	A hallgató által tartandó szaktárgyi órák és felzárkóztató/tehetséggondozó foglalkozások min. száma
OTAK	nappali	szakonként 3-3	szakonként 28-28 óra	szakonként 3-3 hét	szakonként 10-10 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 4 féléves újabb tanárszak	nappali	3	28 óra	3 hét	10 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 2 féléves szintemelő	nappali	3	28 óra	3 hét	10 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 4 féléves tanítóira épülő	nappali	2	19 óra	2-3 hét	7 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 2 féléves, nem tanári mesterszakra épülő	nappali	2	19 óra	2-3 hét	7 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 4 féléves újabb tanárszak	levelező	3	14 óra	1-2 hét	5 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 2 féléves szintemelő	levelező	3	14 óra	1-2 hét	5 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 4 féléves tanítóira épülő	levelező	2	10 óra	1-2 hét	5 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 2 féléves, nem tanári mesterszakra épülő	levelező	2	10 óra	1-2 hét	5 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás
RTAK 4 féléves, alapszakra épülő	levelező	6	28 óra	3 hét	10 szaktárgyi óra + 1-2 szaktárgyi foglalkozás

A szaktárgyi tanítási gyakorlat megszervezése az OTAK-ban: A hallgatók a gyakorlatot elsősorban a gyakorlóiskolákban végzik 3 hetes időtartamban oly módon, hogy a vezetőtanárok 2x3 hét alatt 2x2 hallgatót fogadnak, velük párban foglalkoznak, de a hallgatók önállóan tartanak 10 szaktárgyi órát és 1-2 felzárkóztató/tehetséggondozó foglalkozást. Egy vezetőtanár félévente max. 6 hetet fordít a szaktárgyi tanítási gyakorlat támogatására. A szorgalmi időszak további min. 6 hetében a vezetőtanárok a tanítási gyakorlatok és az RTAK-ban gyakorlatot végző hallgatók támogatását végzik. Az OTAK-ban a hallgatók lehetőség szerint az 5–8. évfolyamon és a 9–12. évfolyamon végzik a szaktárgyi tanítási gyakorlatot, ha ezt a szak lehetővé teszi. A gyakorlat kontaktóraszámának és a megtartandó órák számának csökkenése hozzájárulhat ahhoz, hogy könnyebben tudja a hallgató összeegyeztetni a gyakorlatot a párhuzamos egyetemi képzéssel.

A szaktárgyi tanítási gyakorlat megszervezése az RTAK-okban: A hallgatók a gyakorlatot elsősorban a gyakorlóiskolákban végzik a táblázatban megadott számú hét alatt. Abban az esetben, ha a hallgató ugyanabban a félévben végzi az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot is, akkor lehetősége van a két gyakorlatot egy intézményben végezni, de mindkét gyakorlat követelményeit külön szükséges teljesítenie.

A bemutatóórák megszűnése a szaktárgyi tanítási gyakorlaton: 2022. őszől mind a jelenlegi, mind az új OTAK-ban és RTAK-ban a szaktárgyi tanítási gyakorlatokon nem kell előre kijelölt bemutatóórákat tartaniuk a hallgatóknak. Így az egyetemi oktatók a gyakorlat bármelyik óráját látogathatják, jobban el lehet osztani a látogatásokat a félév során, előzetesen egyeztetve a hallgatóval és az iskolával. Az egyetemi oktatóknak célszerű az egy gyakorlóhelyre beosztott hallgatók közül ugyanazon a napon több hallgató óráját meglátogatni és a megbeszéléseken részt venni, továbbá gyakrabban látogatni a külső gyakorlóhelyre beosztott hallgatók és megbízott vezetőtanárok óráit.

A szaktárgyi tanítási gyakorlatot támogató külső vezetőtanárok díjazása: A külső vezetőtanárok díjazásának a mértéke nem változik az új típusú tanárképzésben a csökkenő óraszámok ellenére, és megegyezik a 2013-tól induló tanárképzésben bevezetett díjazással. A díjazás összege azonos a különböző képzéstípusokban a részben eltérő óraszámok ellenére. A díjazásról a Tanárképző Központ munkatársai adnak felvilágosítást a gyakorlatban közreműködő partnerintézmények vezetőinek és az érintett pedagógusoknak a gyakorlat@tkk.elte.hu címen.

Az egyetemi oktatók szaktárgyi tanítási gyakorlatot támogató tevékenységének a típusai: A gyakorlóiskolai és a partneriskolai vezetőtanárok óráinak a látogatása és részvétel a megbeszéléseken, a hallgatók óráinak, foglalkozásainak a látogatása és részvétel a megbeszéléseken.

IV. A gyakorlatok szervezése

A gyakorlatokat Budapesten a Tanárképző Központ szervezi, egyeztetve a tárgyfelelős karokkal és a szakokat gondozó intézetekkel, Szombathelyen a Berzsényi Dániel Pedagógusképző Központ a gyakorlatszervező. A hallgatók minden gyakorlatra a gyakorlatot megelőző félév első felében jelentkeznek a TTK-hoz/BDPK-hoz tartozó Neptun-kérvényen. A gyakorlatra jelentkezők számát és a szakok arányát a TTK megosztja a tárgyfelelős karokkal, szakos gyakorlat esetén a szakfelelősökkel, a BDPK is egyeztet Szombathelyen. A tervezett létszám alapján a TTK/BDPK a gyakorlatot megelőző félévben előzetesen megszervezi a gyakorlatot, egyeztet a gyakorló- és a partnerintézményekkel, valamint a külső partnerintézmények esetén előkészíti a szerződés-kötést. A hallgatók a gyakorlat félévének kezdetén jelentkeznek a Neptunban a tárgyfelelős által meghirdetett gyakorlati kurzusra. A TTK/BDPK a partnerintézményekkel előzetesen határozatlan idejű partnerintézményi szerződést köt, meghatározva ebben a partnerintézmény és az ELTE feladatait a különböző típusú gyakorlatokon. A partnerintézmények pedagógusaival a szerződés-kötés a gyakorlat félévében történik. A BDPK a TTK-val azonos szakmai elvek alapján szervezi a gyakorlatot, de a szervezés megvalósításában eltérhet a leírástól a hallgatói létszám, a szakstruktúra, az oktatói és a gyakorlóiskolai kapacitás különbözősége miatt.

Az új OTAK-ban és az RTAK-okban többféle típusú gyakorlat lesz a képzés típusától függően különböző kreditértékkel, különböző időtartamban és részben egy gyakorlattípuson belül is eltérő követelményekkel. Ezért a gyakorló- és a partnerintézmények, valamint a hallgatók és a gyakorlattámogató oktatók számára is fontos rögzíteni, hogy az egyes hallgatók vagy hallgatói csoportok milyen gyakorlaton vesznek részt az adott félévben, milyen időtartamban és milyen követelményekkel. A tájékoztatást és a gyakorlat teljesítésének a nyomon követését félévente egy online gyakorlati napló szolgálhatja, amelyet a Tanárképző Központ és a BDPK közösen tervez kialakítani 2022-ben. Azon tanári szakok esetében, amelyekben nem csak iskola lehet a gyakorlat helyszíne, a szervezésben el lehet térni a szabályozástól a TTK-val és a BDPK-val egyeztetve.

Budapest, 2022. március 11.